

טו. עוד שאלו הנ"ל בנוגע לצלחות מפרצליין חדשים ומצוירים אם מותר להשתמש בהם בפסח, וענה לו מרן זצ"ל שהרמ"א ז"ל אינו מתיר להשתמש בהם (הרמ"א בהל' פסח סי' תנ"א סכ"ד).

מרן כתב חדו"ת בחוה"מ פסח בעפרון

[אוצר החכמה]

טז. מרן כתב בחוה"מ פסח חדו"ת בעפרון ולא בדיו מחשש חמץ (עיין סי' תמ"ב ס"י ובחזו"א או"ח סי' קט"ז סק"ז).

סדר פסח

[אוצר החכמה 1234567]

לא הקפיד בסדר הקערה

יז. מרן החזו"א זצ"ל לא הי' מקפיד באופן הנחת המינים על הקערה בליל הסדר ופעם אמר מרן זצ"ל למו"ר שיניח את המינים על הקערה ושאלו באיזה סדר וענה לו מרן זצ"ל כרצונך, (מו"ר). (וכן שמעתי מב"א של מרן שהי' בסדר אצל מרן ולא הי' מקפיד בכך והניח מרן את המינים על הקערה בלי סדר והעיקר שיהיו מונחים לפניו בתחילת אמירת ההגדה).

זרוע מבושלת, כרפס, שפיכה עם האצבע

יח. מרן החזו"א זצ"ל לקח לסדר זרוע מבושלת ולא צלוי (מו"ר), (וכ"ד הב"ח והמ"א בשם מהרש"ל והשל"ה בסי' תע"ג ס"ד).
אמר לי ב"א של מרן, שמרן זצ"ל לקח כזית מכרפס, ולא בירך אחריו.
ספר לי ב"א שליט"א שבאמירת המכות שפך מרן זצ"ל יין מהכוס עם האצבע.

שעור כזית מצה

יט. הכזית מצה שמרן החזו"א זצ"ל חלק לבני משפחתו המסובים עמו בסדר הי' בגודל של כף היד עם האצבעות חוץ מהבוהן. (מו"ר).

אופן אכילת המצה והמרור

כ. מרן החזו"א זצ"ל אכל את הכזית מצה כדרך אכילה רגילה וגמרו תוך ג' מינוטין (רגעים) ולא הכניס בב"א לפה כמבואר במ"ב סי' תע"ה ס"ק ט', וה"ה באכילת מרור

אכלו כרגיל ובתוך ג' מינוטין (מו"ר), (וספר לי הגר"ח"ק שליט"א שמרן זצ"ל אכל רק כזית מצה אחד ולא שני כזיתים, ואמר לו מרן זצ"ל דאין הלכה כרא"ש הסובר דצריך לאכול ב' כזיתים מב' המצות כמבואר בש"ע סי' תע"ה, ולכן אוכל רק כזית אחד וגם לא בב"א, והוסיף לו מרן דלא משום דקשה לו רק דמעיקר הדין כן כזית א' ולא בב"א).

לא אכל מצה מער"פ

כא. מרן זצ"ל לא חזר אחר מצה של ער"פ ואכל רק מהמצות שאפו עבורו כמה זמן לפני פסח (כמו שכתוב במעש"ר סי' קפ"ח). (מו"ר).

1234567 ת"ח

החריין פרוו בליל יו"ט

כב. את החזרת (החריין) היו מפררים בליל הסדר בבואו מביהכ"נ על ריב אייזן (מגרדת) בלי שנוי (כדעת הגר"א הובא במ"ב סי' תע"ג ס"ק ל"ו), (מו"ר).

אכל חריין למרור ושעורו

כג. למרור הי' מרן זצ"ל לוקח חזרת (חריין) והי' מקפיד מרן לקחת משורש שלא נחתך בסכין מחשש חמץ דחריין חריף. ואכל שעור כזית כדעת המקילין בכזית, וכן חילק למסובין על שולחנו בגודל של שליש ביצה של זמנינו בערך ושיער כן בחריין לא מרוסק, דעת מרן דהעיקר כגר"ח ז"ל מואלוזין דשיעור כזית הוא כזית בינוני של זמנינו (מו"ר). שנה אחת כשחלה מרן זצ"ל על לבו לקח קלחי חסה למרור וברר מבעוד יום את המרים שבהם כדי לצאת בהם, (רנ"ק). (א"ה, עי' בחזו"א או"ח סי' קכ"ד ד"ה דל"ט).

לא היסב כל הסעודה

כד. מרן זצ"ל לא היסב כל הסעודה בליל הסדר ורק באכילת הכזיתים מצות וכד' הכוסות (עי' ברמ"א סי' תע"ב ס"ז שכתב ולכתחלה יסב כל הסעודה ע"כ), והטעם שלא נהג כן משום דאנו רגילים לאכול שלא בהסיבה וקשה הדבר וממילא דיננו כדין שמש הוא דמיסב אף לכתחלה רק בכזית מצה וכד' כוסות (מו"ר).

כה. לא היו מסננות על הברזים אצל מרן בפסח.

נגון בסעודה בליל פסח לכבוד יו"ט

כו. אמר לי הגר"ק שליט"א שהי' מיסב עם מרן החזו"א זצוק"ל ועם מו"ר זצוק"ל בסדרים, שמרן רצה שישירו נגון בסעודה בליל פסח לכבוד יו"ט (והוסיף ר"ח וכן בכל יו"ט בסעודה רצה מרן שישירו וכן בביהכ"נ לאחר התפלה בפרט בסוכות. א"ה, אני זוכר הדבר והייתי מהמשתתפים בסוכות בביהכנ"ס ובסוכת מרן והיינו גם מקיפים ¹²³⁴⁵⁶⁷אח"ח ברקוד).

הנהגות טובות והידורים בעניני פסח

זהירות מחמץ

א. תשל"ב בג' ניסן בגמר סעודת מלוה מלכה ראיתי שמו"ר (שליט"א) זצוק"ל הוריד מהשלחן המפה עם החלות ואמר שצריך להזהר כבר מהחמץ, והוציאם בזהירות החדר הספרים לחדר הקטן. (את החדר הקטן השכיר לגוי בפסח).

רחיצת תפוז"א לפני הפסח

ב. הרבנית אשת מו"ר (שתחי') ע"ה ספרה לי כמה פעמים שמו"ר (שליט"א) זצוק"ל מוציא את כל התפוז"א שקנו לפסח מהשק ורוחצם אחד אחד, זה עושה לפני פסח.

בענין מסננת על הברז בפסח

ג. אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שהיום שהמים באים דרך צנורות ממעינות ולא שואבים מבורות או מבארות, אין חשש למשהו חמץ במים ולא צריך לשים על הברזים בפסח מסננות או חתיכת בד כפי שנהגו, וכן מו"ר לא שם את זה, (א"ה, אין ללמוד מכאן למקומות שהמים אינם באים דרך צנורות ממעינות).

סודה בפסח

ד. מו"ר (שליט"א) זצוק"ל אינו שותה מי סודה בפסח אף עם הכשר הכי מהודר.

חלב בפסח

ה. מו"ר השתמש כל הפסח רק בחלב שהכינו מער"פ, (אף שמו"ר משתמש כל השנה רק בחלב ממשק פרטי חרדי ששמרו על החלב משעת חליבה עד הבאתו לבית מו"ר). והוי מקרה בחוה"מ פסח תשמ"ד היו זקוקים לחלב עבור מו"ר ובקשו מבעל משק מיסודות (יר"א) שלפנים הי' מביא הרבה שנים חלב למו"ר ממשקו, שיביא חלב בחוה"מ והביא למו"ר ולא שאלו מו"ר שום דבר בנוגע לכשרות כגון באיזה כלים חלבו וכיוצ"ב ושאלתו היחידה היתה אם לא הי' מגולה.

[אח"י 1234567]

חלב בפסח מבהמה שאכלה חמץ

ו. בפסח תשל"א אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל מעיקר הדין אפשר להשתמש בפסח בחלב מבהמה שאכלה חמץ, משום שצריך שנתפטמה (שאכלה) באיסור כל ימי' כמבואר בגמרא (א"ה, עיין באחרונים שדנים בזה).

תה בפסח

ז. אמרה אשת מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שלפסח יש לברור את עלי התה לפני הבישול, מו"ר השתמש בתה הזה שבררו לפסח.

תה בלי פקפוק

ח. תשל"ז, אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל אף שהבד"ץ של העדה עשה פקפוק על התה בשנת תשל"ז השתמש בתה של תשל"ו שהי' מונח אצלו.

מלח בפסח

ט. מלח למלוח את העופות שמכשירים לפני פסח היו משתמשים במלח רגיל למליחה עם ההכשר. בפסח גופא, אמרה לי בתו הרכנית שתחי' של מו"ר שמשתמשים למאכלים במלח מאבן בהכשר של העדה החרדית מירושלים, וראיתי בדעתה שזה משום שהכינו לכמה שנים ויש להם ואם לא הי' היו משתמשים במלח הרגיל עם ההכשר גם בפסח כי אמרה לי שאחי' הגרח"ק שליט"א בירר ואין כל חשש במקום עשית המלח, כי לא אורזים שם כל השנה חמץ.